

Informatie voor de raad

Onderwerp	-	Verzoek asielopvang AMV's
Portefeuillehouder	-	E. van Lente (burgemeester)
Eenheid	-	Publieksdienstverlening
Contactpersoon	-	J.Elshof
Contactgegevens	-	j.elshof@dalfsen.nl
Openbaarheid	-	Openbaar

Behandeld in collegevergadering van	10 mei 2022
Behandeling in raadsvergadering van	30 mei 2022

Kernboodschap:

Het college van B&W stelt u voor kennis te nemen van:

De bereidheid tot medewerking aan een verkenning van het COA om 50 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) op te vangen in het pand van het voormalige restaurant de Lantaren (Achterkampsweg 18 Lemelerveld).

Toelichting:

Inleiding

In deze memo informeren wij u over een vraag van het COA, over de vorm van opvang, welke vragen nog beantwoord moeten worden en hoe het vervolgproces eruitziet.

Zoals u uit de nieuwsberichten heeft kunnen vernemen, is de noodzaak voor opvang van asielzoekers, en in het bijzonder AMV's, ontzettend hoog. Ter Apel is overvol en kwetsbare jongeren verblijven hier veel langer dan wenselijk is, zonder de juiste voorzieningen.

In de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan colleges en commissarissen van de Koning (d.d. 19 november 2021) heeft iedere provincie het nadrukkelijke verzoek gekregen om 50 AMV's op te vangen. In Overijssel is deze vorm van opvang nog niet gerealiseerd. Eind maart 2022 heeft het COA de gemeente Dalfsen verzocht mee te denken over de opvang van AMV's op de genoemde locatie, nadat het COA door de nieuwe eigenaar van dit pand benaderd is.

Het COA heeft deze locatie in beeld voor de opvang van 50 AMV's die hier kortdurend verblijven, een zogenaamde Proces Opvanglocatie AMV (POA). Het college is bereid, onder bepaalde voorwaarden, medewerking te verlenen aan een verdere verkenning van deze vraag.

Informatie over de opvangvorm

Wat is een Proces Opvanglocatie AMV (POA)?

Alle asielzoekers, ook alleenstaande jongeren, worden eerst opgevangen in Ter Apel. Daar wordt de asielzoeker geregistreerd en wordt de leeftijd beoordeeld/vastgesteld. Jongeren van 13 tot 17,5 jaar oud die de asielprocedure ingaan, worden opgevangen in een POA met maximaal 50 jongeren.

De asielprocedure neemt in principe maximaal zeven weken in beslag. In de praktijk kan dit (vanwege achterstanden bij de IND) uitlopen tot vier à vijf maanden en soms nog langer. Na afronding van de procedure verhuizen de jongeren naar een kleinschalige opvang in het land. Afhankelijk van de uitkomst van de asielprocedure is dit een kleinschalige opvang bij Nidos (als jongeren een verblijfsvergunning krijgen) of het COA (als hun asielprocedure verlengd wordt of hun verblijfsvergunning afgewezen wordt).

De jongeren worden intensief begeleid

Op een POA biedt het COA individuele begeleiding, vrijetijdsactiviteiten en 24 uren toezicht. De begeleiding wordt gedaan door voornamelijk hbo-opgeleiden en SKJ-geregistreerde jeugdprofessionals die 24 uur per dag de jongeren methodisch begeleiden in hun ontwikkeling. Het

hebben van voldoende personeel is zowel voor het COA als voor het college een belangrijke randvoorwaarde. Nidos verzorgt het voogdijschap voor de jongeren. Wij maken afspraken met het COA en NIDOS over de voortgang en monitoring.

De jongeren leren een vast dagritme te krijgen dat structuur in hun leven brengt en zij worden begeleid om steeds meer voor zichzelf te zorgen (koken, boodschappen doen, etc.). Er zijn duidelijke huisregels, zoals wanneer de kinderen en jongeren binnen moeten zijn. De mentor leert de jongeren over de Nederlandse gewoonten en gebruiken en begeleidt hen in het verder ontwikkelen van vaardigheden. De jongeren worden gestimuleerd om zo veel mogelijk deel te nemen aan de activiteiten in hun omgeving en het COA nodigt buurtbewoners/inwoners uit om de jongeren te betrekken bij activiteiten.

De jongeren zijn leerplichtig

Op de POA starten de jongeren met school, meestal in een internationale schakelklas (ISK) om vervolgens door te stromen naar regulier onderwijs. Startcollege (Landstede) verzorgt het ISK onderwijs in Zwolle en is dus de logische partner voor het onderwijs. Het is een wettelijke verplichting dat jongeren binnen drie maanden onderwijs krijgen. Gezien de hogere instroom ook door Oekraïense jongeren is de mogelijkheid om tijdig te kunnen instromen mogelijk een punt van aandacht maar ook een belangrijke randvoorwaarde voor gemeente en COA. Het COA regelt het vervoer naar school voor deze doelgroep.

Gezondheidszorg

Asielzoekers maken voor hun gezondheidszorg gebruik van de organisatie Gezondheidszorg Asielzoekers (GZA) die aanwezig is op alle asielzoekerscentra. Deze dienst heeft eigen verpleegkundigen en artsen en staat in nauw contact met de GGD en de huisartsenpraktijk(en) in de omgeving. Ook de jongeren maken hiervan gebruik.

Jeugdzorg

Vanaf 1 januari 2019 regelen de gemeenten de jeugdhulp voor kinderen en jongeren op COA-locaties. Jaarlijks is decentraal een bedrag van € 5,1 miljoen beschikbaar voor jeugdhulp dat verdeeld wordt over gemeenten, gebaseerd op het gemiddelde aantal minderjarige asielzoekers in hun gemeente (op locatie). Daarvoor stuurt het COA bezettingsoverzichten naar de VNG. Het bedrag wordt maandelijks overgemaakt door het ministerie van BZK. De ervaring leert dat op een POA bij uitzondering gebruik wordt gemaakt van jeugdhulp vanwege het kortdurende verblijf.

De jongeren en veiligheid

De jongeren zitten in de puberleeftijd. In deze leeftijdsfase ontwikkelen ze hun eigen identiteit en verkennen ze, net als alle andere pubers, hun grenzen, die van hun omgeving en die van hun begeleiders/toezichthouders. Tot zover zijn deze jonge asielzoekers niet anders dan andere jongeren. Maar zij hebben doorgaans wel meer 'bagage'. Ze hebben vaak onder moeilijke omstandigheden hun vertrouwde omgeving, vrienden en familie verlaten, hebben onderweg veel meegemaakt en moeten vervolgens alleen, in een nieuw land met andere normen en waarden zien te aarden. Deze combinatie kan voor emotionele reacties zorgen. Desondanks is het op de locatie meestal rustig. Dit komt enerzijds doordat medewerkers van het COA erop getraind zijn om bij deze groep grenzen te stellen en de jongeren tot rust en tot zichzelf te laten komen. Er zullen korte lijnen worden gelegd tussen politie, COA en gemeente.

Locatie-specifieke aandachtspunten

De Lantaren ligt direct aan de provinciale weg en heeft een afslag naast het pand waar mogelijk zwaar transport langskomt. Een goed woon- en leefklimaat is een randvoorwaarde, daarom zal dit punt goed onderzocht moeten worden. Daarbij kijken we naar verkeersveiligheid, maar ook gezondheid moet hier in meegenomen worden. Indien een goed woon- en leefklimaat gegarandeerd kan worden, kan ruimtelijk gezien relatief eenvoudig worden meegewerkt aan het verzoek door een tijdelijke afwijking van het bestemmingsplan toe te staan. Deze bevoegdheid ligt bij het college. Het COA zal een onderbouwd verzoek moeten aanleveren. Één woonhuis grenst direct aan de locatie, in de omgeving van de locatie zijn enkele woonhuizen en bedrijven gevestigd. De kosten voor aanpassingen en

verbouwingen van het pand en het omliggende terrein liggen bij de eigenaar van het pand dan wel het COA.

Duur van de opvanglocatie

Gezien de noodzakelijke verbouwingen aan het pand, is de insteek van het COA een overeenkomst aan te gaan voor de duur van minimaal 5 jaar.

Gesprek met omwonenden

Wij hebben gemeend de buurt in dit stadium bij de verkenning te betrekken. Daartoe hebben wij afgelopen woensdag, 11 mei, een informeren gesprek belegd bij De Lantaren. Deze bijeenkomst is bezocht door ca 35 omwonenden, de voorzitter van Plaatselijk Belang Lemelerveld, de eigenaar van het pand en, vanwege de ligging van de locatie, een ambtelijke vertegenwoordiger van de gemeente Raalte. Een deel van de omwonenden woont in de gemeente Raalte. De burgemeester heeft, na een schets van de vraagstelling vanuit het COA, de positie van de gemeente in dit proces aangegeven. Uiteraard levert de verkenning te komen tot een POA veel vragen op. Zonder hier een volledige opsomming te geven, zijn vragen gesteld over het verblijf, de omvang van de groep, de begeleiding alsook de termijn van 5 jaar. De vragen zullen gedeeld worden met het COA. Er zijn gevoelens en zorgen uitgesproken over verwachte overlast en (sociale) onveiligheid door de deelnemers aan het overleg. Wij hopen met de buurtbewoners te kunnen werken aan het wegnemen van deze gevoelens, onder meer door goede voorlichting en sluitende afspraken met het COA.

Informatie over het vervolgproces

De belangrijkste randvoorwaarden (voldoende personeel, onderwijs beschikbaar, goed woon- en leefklimaat) worden verkend. Tevens zal het COA zal aan de hand van een businesscase beoordelen of zij een officieel verzoek indient bij de gemeente om te komen tot een bestuursovereenkomst.

Op dit moment is het nog niet mogelijk een precies tijdpad aan te geven voor de vervolgstappen. Op de bijeenkomst met omwonenden is aangegeven dat, samen met het COA, een vervolgbijeenkomst gehouden wordt om de gerezen vragen te bespreken. Daarnaast zullen het COA en de gemeente samen optrekken om ervoor te zorgen dat anderen, zoals de maatschappelijke organisaties en bedrijven in de omgeving, goed geïnformeerd worden over de mogelijke opvang van AMV's, welke zorg en begeleiding daar wordt geboden en wat dit kan betekenen voor de omgeving. Daarbij hebben wij ook oog voor de inwoners en onze partners uit de gemeente Raalte.

Wanneer het COA een officieel verzoek indient, zullen we een proces starten om te komen tot een bestuursovereenkomst met hen. Daarnaast zal onderzocht worden of een tijdelijke afwijking van het geldend gebruik van het pand toegestaan wordt.

De druk vanwege de situatie in Ter Apel is hoog en de verwachting is dan ook dat wanneer de locatie aan de randvoorwaarden voldoet, er op korte termijn stappen zullen kunnen worden gezet. We denken aan een proces van enkele maanden.

Het college zal uw raad hier uiteraard over informeren: dat zal schriftelijk gebeuren maar via uw griffie zal ook worden voorgesteld uw raad in een bijeenkomst nader te informeren, in aanwezigheid van het COA.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen,

de burgemeester
drs. E. van Lente

waarnemend gemeentesecretaris/algemeen directeur
H.J. van der Woude